

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne in samoupravne nameščence in upokoјence

Kralj Peter II. je zasedel prestol

Srbi, Hrvati, Slovenci!

V teh, za naš narod težkih trenutkih sem se odločil, da prevzamem v svoje roke kraljevo oblast. Kraljevi namestniki, ki so razumeli moje upravičene razloge, so podali ostavko. Moja zvesta vojska in mornarica sta se mi takoj stavili na razpolago in že izvajata moja povelja.

Pozivam vse Srbe, Hrvate in Slovence, da se zberejo okrog prestola. To je najzanesljivejši način, da se v teh težkih prilikah ohrani red na znotraj in mir na zunaj.

Mandat za sestavo vlade sem dal armijskemu generalu Dušanu S. Simoniću.

Z vero v Boga in v bodočnost Jugoslavije pozivam vse državlјane in vsa oblastva v državi, da izpolnjujejo svojo dolžnost do kralja in domovine.

PETER II.

Beograd 27. marca 1941.

Beograd 29. marca. AA. Nj. Vel. kralj je dobil od svoje vzvišene matere Nj. Vel. kraljice Marije brzojavko sledeče vsebine: »Naj Bog blagoslovi Tebe, mojega sina in kralja, kakor tudi milo domovino. — Tvoja mati Marija.«

Dne 27. marca 1941 je prevzel Nj. Vel. kralj Peter II. kraljevo oblast, kakor pove prednji manifest.

Ko je v usodnih, zgodovinskih trenutkih mladi naš vladar zasedel prestol slavne dinastije Karadorđevićev, ga je ves narod od Triglava do Kajmakčalana pozdravil z vso ognjevitjo ljubeznijo in iskreno vdanostjo. Saj vidijo vsi Slovenci, Hrvati in Srbi v kralju Petru II. pravi simbol medsebojne neločljive povezanosti, predstavitelja najvišjih narodnih idealov in poosebljeno voljo, živeti v svobodi, miru in neodvisnosti. Kralj Peter II. je upanje vse Jugoslavije.

Vsi stanovci, javna telesa, društva in strokovne skupine tekmujejo, kako bi dali najbolj vidnega izraza svojemu veselju nad tem slovesnim dogodkom. Tudi mi, aktivni in upokoјeni javni nameščenci, se z resnično in globoko občuteno radostjo in neomajno zvestobo pridružujemo splošnemu navdušenju, ki je objelo ves narod, ko se z zaupanjem in vero v boljšo prihodnost zgrinja okoli prestola.

KRALJ PETER II. NAJ ŽIVI!
ŽIVELA JUGOSLAVIJA!

L. A.: Ob novem proračunu

Spet je prišel prvi april, ko se vsako leto za daljšo dobo vnaprej ureja vse državno gospodarstvo in ko ponavadi finančni zakoni poleg izredno bogatih zakonodajskih sprememb uvajajo tudi vse mogoče druge novote. Navadno so to nova bremena, nove ali povišane davščine in pristojbine, tako da se tudi navadni državljani le redkokdaj vesele pričetka novega proračunskega leta. Saj so olajšanja javnih bremen in drugih dolžnosti tako redka, še redkejša so pa izboljšanja za nas javne uslužbence in upokoјence, ki se upravičeno kar bojimo 1. aprila. Saj smo prav ta dan le prepogostoma že dočakali presenečenja in doživeli poslabšanje uradniškega zakona in drugih predpisov, ki urejajo naš službeni položaj in naše gnotno stanje. S fin. zakoni so nam bile polagoma druga za drugo odškrnjene premnoge ugodnosti, ki smo si jih priborili v dolgih letih in neprestanih stanovskih prizadevanjih, vse polno je bilo pa sčasoma uvedenih novih obremenitev, službeni predpisi pa mnogokrat hudo poostreni.

V zadnjih številkah smo objavili dolgo vrsto dokazov o nevzdržnem stanju vsega javnega uslužbenstva in upokoјencev. Objavili smo vzpodbudne besede, ki jih je v priznaje našega dela in požrtvovalnosti spregovoril g. ban na zadnjem zasedanju banskega sveta, navédlí smo soglasna mnenja članov te korporacije, opisali posredovanja in vse neprestano prizadevanje naših strok. društev v Ljubljani in v Beogradu, prinesli smo vse neštevilne resolucije, spomenice, prošnje in vloge, ki so bile predložene pravsem odločujočim in ki zasledujejo vse en sam cilj: zvišanje prejemkov. Naše zahteve toplo podpira prav vsa javnost, zlasti pridobitni krogi so že ponovno na ves glas poudarili upravičenost naših zahtev že s stališča narodnega gospodarstva. Odločujoči in vsa javnost, vsi so torej točno obveščeni, kako obupno je naše gnotno stanje in kako nujna je odpomoč. Več skoraj ni mogoče storiti, saj smo naredili vse, kar je bilo v naših močeh — zdaj samo še čakamo, kdaj bodo naše prošnje uslišane, naše zahteve izpolnjene.

Morda nam 1. april le prinese izboljšanje. Morda je le prodrlo spoznanje, da tako ne more več ostati, ako

naj ne propade ves naš stan. Nekaj konkretnega upanja nam je vlila nedavno sprejeta uredba o prepovedi zviševanja cen. Res je, da velja ta uredba samo začasno, za enkrat le do 1. avgusta, in da dovoljuje izjemoma le posamezno zviševanje. Toda v glavnem je to doslej prvi poizkus, uspešno zajeziti strahotno naraščajočo draginjo in cene ustaliti vsaj na današnji višini. Uredba daje tudi možnost vladi, da današnje cene po potrebi in upravičenosti zniža. Mislimo, da uredba le še ni prepozno izšla, da si je bilo že mnogo zamujenega in bi se bila mogla draginja neprimerno uspešneje zajeziti, če bi bilo zviševanje cen onemogočeno že lansko jesen. Treba je za zdaj doslednosti in neizprosne strogosti v izvajanju teh predpisov, še potrebnejši je pa naslednji korak: zvišanje naših prejemkov na temelju teh ustaljenih cen, hkrati pa določiti avtomatsko zviševanje prejemkov sorazmerno z naraščanjem draginje.

Za enkrat se naše razmere niso nič izboljšale; zvišale se niso ne doklade niti omejile davščine, ostal nam je kuluk, izenačenje draginskih razredov še ni bilo izvedeno, še se pobira izredni 1% prispevek, za ženo rodbinska doklada še zmerom ni priznana, omožene uslužbenke prejemajo še naprej znižane prejemke, premnogi, ki so izpolnili vse pogoje, čakajo že leta in leta zaman na napredovanje.

Pri tem narašča draginja dan za dnem. Navzlic prepovedi zvišanja cen sta se neposredno nato silno občutno podražila meso in mast, cene obleke in obutve so dosegle vrhovno višino, poglavitnih vrst živeža že primanjkuje in tudi, če bi bil napredaj, nam postaja večina tega blaga že nedosegljiva za naša skromna sredstva. Javno uslužbenstvo komaj še diha, le životari še, zapada v splošno pomanjkanje, zadovoljevanje narašča.

Rešitev je možna samo v nujnem izboljšanju naših dohodkov. Brez odlašanja je treba temeljito preurediti ves sestav draginskih doklad in jih zvišati sorazmerno z naraslo draginjo. Da bi bilo s samo aprovizacijo mogoče pomagati našemu stanu, kakor smo o tem že izčrpno pisali, je malo verjetno. Zato so naše organizacije ta načrt kot neizvedljiv in neuspešen zavrnile — isto je storila tudi večina jav-

nosti, zlasti pa zastopstva pridobitnih krogov. Ostane torej samo drugi izhod, namreč **takojšnje zvišanje prejemkov in ustalitev cen**, pri čemer je neutemeljeno pretirane cene treba znižati na upravičeno mero. To zvišanje

je pa res neodločljivo, ker preti sicer nevarnost, da nastane ne le za naš stan, temveč za vso državo in ves narod nepopravljiva škoda.

Prvi april je prišel — nam končno le prinaša rešitev?

Uspehi združnega dela

Ob občnem zboru naše nabavljalne zadruge v Ljubljani.

Zadnjič smo objavili vabilo na občni zbor ljubljanske Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev na Vodnikovem trgu št. 5, ki je bil sklican za dan 29. marca v dvorani Delavske zbornice. Danes podajamo v naslednjem izveščku samo poročilo upravnega in nadzornega odbora o poslovanju zadruge v minulem letu. Podrobno poročilo o poteku zborovanja samega bomo prinesli v prihodnji številki.

Uvodoma se poročilo spominja enega največjih naših zadrugarjev, ki je umrl konec minulega leta. To je pokojni minister dr. Anton Korošec. Kot naslednik enega prvih in najbolj zaslužnih slovenskih združnih organizatorjev, dr. Janeza Ev. Kreka, je v naši novo ustanovljeni državi stopil na njegovo mesto. Pa ne le v Sloveniji, tudi po vsej državi se je dr. Korošec tako uspešno udeleževal kot zadrugar, da je dosegel najvišje priznanje s tem, da je bil dolga leta — vse do svoje smrti — predsednik Glavne združne zveze v Beogradu. Beogradska univerza mu je pa v priznanje zadrugarskega delovanja zaupala stolico za zadrugarstvo na pravni fakulteti.

Tudi ljubljansko Nabavljalno zadruge so rodile — kakor vse naše zadrugarstvo drž. uslužbencev — stiske, ki so se pojavile po končani prvi svetovni vojni, ki so se pa v teku let še pomnožile. Tedaj je vlada izdala uredbu o uradniških zadrugah, po kateri je bila ustanovljena tudi ljubljanska. Velikopotezna zamisel tedanjega fin. ministra Koste Stojanovića — na žalost — ni našla med drž. uslužbenstvom pravega odmeva, tako da nas je sedanja vojna, ki je prav za prav nadaljevanje prve, našla nepripravljene. Dokaz tega je okolnost, da so komaj zdaj te dni spričo pomanjkanja in revščine premnogi šele spoznali pomen in potrebo naših zadrug. Šele zdaj so se hoteli okoristiti z njimi, potem ko so vsa dolga leta odločno odklanjali sleherno sodelovanje z njimi.

Nasledki vojne so se kmalu pokazali in tudi naša zadruge je začelnjala čutiti njen usodni vpliv. Cene blagu se neprestano zvišujejo, zadruge mora plačevati dobaviteljem blago takoj ob prevzemu ali celo vnaprej, članom naj bi pa oddajala isto blago na kredit. Pri tem je pomisliti, da se naši prejemki niso skoraj prav nič zvišali in da so nastopile še težave zaradi pomanjkanja blaga in uvedbe kart za moko. Zato ni čudno, da uspehi naše zadruge niso mogli zadovoljiti vseh članov, zlasti tistih redkih, ki iščejo v zadruzi samo osebne koristi — če treba tudi na račun sočlanov.

Zadruge je morala lani sama uvesti omejitve količin za oddajo blaga posameznim članom. Zlasti velja to za tiste predmete, kjer je mogla obdržati staro nižjo ceno, kakor n. pr. pri moki, ki je bila v zadruzi dolgo časa znatno cenejša kakor drugod. Isto je storila pri predmetih (n. pr. sladkor, olje in milo), ki jih je prejemale od tovarn v zmanjšanih količinah. Posamezni člani pravilnosti tega ravnanja niso razumeli, zlasti ne tisti v boljših gmotnih razmerah, ki so si hoteli nabaviti večje zaloge teh razmeroma še cenenih ali že redkih predmetov. Sčasoma so pa tudi sami uvideli upravičenost racioniranja.

Odbor je skušal preskrbeti kar največ in najboljšega blaga po najnižjih cenah. Da mu to ni vselej uspelo, so krive izredne razmere. Sredstva, ki jih je imel na razpolago in ki so znašala približno 2 milijona dinarjev, je zadruge lani šestkrat obrnila. Prodala je lani članom špecerije za več kot 9,92 mil. Din (nasproti 7,25 mil. Din v letu 1939. in 6,76 mil. Din v letu 1938.). Manufakture je prodala lani za 1,28 milijona dinarjev, kuriva za 1,54 mil. dinarjev. Preskrbela je namreč članom nad 100 vagonov premoga in preko 4000 kub. metrov drv. Borba za kurivo je bila izredno živahna in je zadruge le z veliko težavo mogla člane oskrbeti s kurivom. V točilnici je znašal izkupiček nad 608.000 Din.

Kosmati presežek pri prodanem blagu v minulem letu znaša 1.255.399 dinarjev 37 par. Članom je zadruga vrnila preveč plačane kupnine (ristorno) Din 994.369,70. Čisti prebitek po bilanci znaša Din 94.735,54. Po predlogu odbora se članom, kupujočim proti gotovini, vrne po 5,5 %, kupovalcem na kredit pa 4,5 %. Zanimivo je, da bodo prvi kmalu dosegli druge ali pa jih celo prekosili. Za posmrtno zavarovanje je določenih 201.143 Din 50 par, za vloge v stalno varčevanje (garantne vloge) članov se pa vložijo znesek 301.715 Din 30 par. Režija je znašala lani približno 671.000 Din, od tega so znesle plače osebja nekaj nad 600 tisoč dinarjev. Javne davščine so znašale nad 48.000 Din. Dvomljivih terjatev je bilo odpisanih komaj za 4842 dinarjev.

Začetek leta 1940. je bilo 2280 družnikov. Do konca leta jih je izstopilo 83, na novo sprejetih je pa bilo 283, tako da je znašalo konec leta 1940. število članov 2480. Pri tem je odbor pojasnil, da je moral odkloniti sprejemanje novih članov, ker je zadruga po vladni uredbi prejela — in še danes prejema — od tovarnih veletrgovcev blago samo v tistem obsegu, kakor ga je prejela pred 1. septembrom 1939. To se pravi, da si zadruga ne more priskrbeti najvažnejših predmetov, kakor so n. pr. sladkor, olje, milo pa tudi moka in močni izdelki v večji množini, čeprav je od 1. sept. 1939 sprejela že nad 500 novih članov, zlasti takih, ki so se priselili v Ljubljano. Odbor se bori, da bi dosegel zvišanje teh kontingentov in upa, da bo uspel.

(Nadaljevanje na zadnji strani.)

Še o izredni dokladi

Ker so še mnogim državnim uslužbencem in upokojencem neznani predpisi, ki urejajo izplačevanje izrednih doklad, mislimo, da je prav, če objavimo še tole uradno pojasnilo finančnega ministrstva, kako je uporabljati uredbo o izredni dokladi s spremembami z dne 22. novembra 1940. To ministrsko navodilo z dne 26. nov. 1940, št. 41.135/I, glasi:

I. Po načelu, ki ga je sprejel 2. odst. čl. 2 a) uredbe o izredni dokladi drž. uslužbencev in upokojencev M. s. št. 1017/40 s spremembami v uredbi M. s. št. 1533/40, pripada **izredna osebna doklada** samo tistim upokojencem in drugim tam naštetim prejemnikom, katerim se **razen temeljnih prejemkov izplačujejo tudi doklade iz državne blagajne**. Po tem torej ti upokojenci in drugi prejemniki, navedeni v čl. 2 a) uredbe, ki zaradi kakršne koli zakonske omejitve ne prejema doklad iz državne blagajne, tudi nimajo pravice do izredne osebne doklade.

II. Kot osebe, ki ne prejema doklad iz državne blagajne, naj velja tudi tisti upokojenci, ki po čl. 25., 3. odst. uredbe št. 7550/I-40 prejema **za 25% znižano osebno doklado**, ker tudi ti upokojenci zaradi dohodka od osebne dela ali premoženja ne prejema v celoti tiste osebne doklade, ki bi jim šla, če bi ne bilo te zakonske omejitve.

III. Osebe, navedene v 3. odst. čl. 2 a) uredbe o izredni dokladi in osebe iz čl. 11 uredbe o dokladi drž. upokojencev št. 7550/I-40 so popolnoma različni subjekti. Osebe iz čl. 11 uredbe št. 7550/I-40 zajema določilo 2. odst. čl. 2 a) uredbe o izredni dokladi, osebe iz 3. odst. čl. 2 a) iste doklade so pa tisti prejemniki, ki po kateri koli zakonski podlagi prejema podporo, pomoči itd., a imajo pravico do drag. doklad iz državne blagajne, čeprav v drugačnih zneskih

in pod drugimi pogoji, kakor je to predpisano v uredbi št. 7550/I-40.

IV. Državni osebni upokojenci, ki so zaposleni v službi države kot honorarni uslužbenci in dnevničarji, imajo pravico do izredne osebne doklade po čl. 1, ne pa po čl. 2 a) uredbe o izredni dokladi, ker veljajo kot aktivni drž. uslužbenci, ne pa kot upokojenci, in ker ne morejo hkrati prejemati dvoje izrednih osebne doklade.

V. Po čl. 3., odst. 4., uredbe gre **izredna rodbinska doklada** po 50 dinarjev na mesec vsem osebam, navedenim v čl. 2 a) uredbe in to ne oziroma se na višino njihovih mesečnih prejemkov in izključno pod pogoji iz 1 in 2. odst. čl. 3 uredbe. Pravica do izredne rodbinske doklade gre torej tudi tistim upokojencem, ki na račun pokojninskih prejemkov prejema več kot 2000 din na mesec, kakor tudi tistim osebam, katerim se zaradi zakonskih omejitev sploh ne izplačuje niti osebna niti rodbinska doklada.

VI. Oziraje se na pravkar navedeno načelo izredna rodbinska doklada ne gre za hčer, ki gospodinji svojemu očetu vdovcu, kakor tudi ne za otroka, ki je stalno nesposoben za pridobivanje, če sicer ne izpolnjuje pogojev odst. 2 čl. 3 te uredbe, t. j. če se po dovršenem 16. letu življenja redno ne šola.

VII. Če otroci brez očeta in matere prejema rodbinsko pokojnino, gre najstarejšemu izredna osebna doklada pod pogoji čl. 2 a) uredbe, za druge uveljavce pokojnine pa ima pravico do izredne rodbinske doklade pod pogoji čl. 3 uredbe.

VIII. Sirote brez očeta in matere, katerim se izplačuje osebna doklada po čl. 12. uredbe št. 7550/I-40, imajo pravico vsaka zase do izredne osebne doklade po čl. 2 a) uredbe.

IX. Če sta mož in žena oba drž. upokojenca, ali je eden zakoncev drž. upokojenec, drugi pa v aktivni drž.

službi, gre izredna rodbinska doklada **samo enemu izmed obeh** in to, kakor želita in izjavita pri pristojni blagajni. Kdo velja za drž. upokojenca, je predpisano v odst. 2. čl. 2 a) uredbe.

X. Drž. upokojenka (čl. 2 a), odstavek 2. uredbi, ki ima za moža osebo z zasebnim poklicem, ima pra-

vico do izredne rodbinske doklade ne oziraje se na možev dohodek od premoženja ali osebne dela. To velja tudi tedaj, če je žena drž. upokojenka, mož pa v samoupravni službi, kolikor možu po predpisih samoupravnih oblastev ne gre izredna rodbinska doklada.

Draginjski razr. krajev v okolici Ljubljane

Našim bralcem je znano, da je »Naš glas« ponovno pisal o uvrstitvi nekaterih krajev v okolici Maribora v II. draginjski razred, kamor spada Maribor sam. Državnim uslužbencem in upokojencem v teh krajih so bile osebne doklade že priznane po II. razredu, večini izmed njih izplačane tudi že nazaj od dne, ko so ti okoliški kraji postali del širšega stavbenega okoliša mariborskega. Samó glede izplačil teh razlik za železniške upokojence je nastal zastoj, ker ministrstvo doslej še ni izdalo točnejših navodil, kaj in od kdaj naj se prizadetim izplača kot razlika za nazaj.

Kmalu po rešitvi tega vprašanja za mariborsko okolico so se pričeli pojavljati v dnevnikih glasovi, da je položaj tudi glede ljubljanske okolice enak in da je tudi te okoliške vasi treba uvrstiti v ljubljanski draginjski razred. O tem se je izredno mnogo pisalo, toda po večini brez pravega umevanja in poznavanja predmeta. V našem listu smo že takrat naglasili, da je treba strogo ločiti pojem »stavbenega okoliša« od pojma »regulacijskega načrta« in da je ugodna rešitev tega vprašanja odvisna le od sklepa ljubljanskega mestnega sveta, da se za vse sporne kraje izdela skupen regulacijski načrt, da se izposluje potrditev tega načrta, na kar je treba te kraje proglasiti za sestavne dele širšega izvenmestnega stavbenega okoliša mesta Ljubljane. Ker se to doslej še ni zgodilo, je vprašanje, kam spadajo ti kraji, ostalo sporno.

Zdaj je v to stvar prišlo nekaj več jasnosti, ker je gradbeno ministrstvo sporočilo ljubljanski banski upravi pod št. M. g. 50.224/4 z dne 3. marca 1941 tole:

»Vrača se spis z obvestilom, da se spredaj navedeni kraji danes ne nahajajo v stavbenem okolišu (gradjevinškom reonu) mesta Ljubljane.

Pojem stavbenega okoliša je točno definiran v stavbenem zakonu in se mora pod njim razumeti področje, ki je z regulacijskim načrtom namenjeno za zazidavanje in naseljevanje. Mesto Ljubljana ima svoj stavbeni okoliš in svoj regulacijski načrt — toda nave-

deni kraji so za zdaj izven tega ozemlja.

Uredba o drag. dokladah državnih uslužbencev navaja v drugi točki 1. 3. »mestni ožji in izvenmestni širši stavbeni okoliš«. Pod izvenmestnim širšim okolišem je v smislu stavbenega zakona treba razumeti širši stavbeni okoliš, ki praviloma obsega tudi vse nezazidane in naseljene dele, toda vse v mejah regulacijskega načrta.

V tem primeru se odločba splošne seje državnega sveta z dne 12. marca 1932, št. 10.990/I, ne more uporabiti, ker ima Ljubljana odobren stavbeni okoliš in regulacijski načrt.

Končno je za uporabo navedene uredbe o drag. dokladah drž. uslužbencev brez vpliva okolnost, da je banska uprava v Ljubljani razširila I. del stavbenega zakona na navedene kraje in da je skladno s tem ljubljansko mestno poglavarstvo izdelalo skupen regulacijski program za Ljubljano in okoliške kraje in občine, ker ta regulacijski program ni regulacijski načrt, ki se na podlagi tega programa šele pripravlja. Ko bo mestno poglavarstvo izdelalo ta novi skupni, enotni regulacijski načrt, in ko bo ta načrt pristojno odobren, bodo vsi navedeni kraji spadali v stavbeni okoliš mesta Ljubljane, če jih bo ta novi regulacijski načrt po § 4. stavbenega zakona obsegal. —

Gre pri tem za naslednje kraje v ljubljanski okolici: Št. Vid, Šmartno pod Šmarno goro, Ježica, Črnuče Št. Jakob, Polje, Zalog, Hrušica, Sostro, Rudnik in Dalnja vas-Lavrica.

Kako se bo za naprej uredilo to vprašanje, nam ni znano, mislimo pa, da bi se vsekakor moralo tistim drž. uslužbencem in upokojencem s tega ozemlja, ki so že prejeli doklade po I. drag. razredu, iste pustiti, ker bi jih sicer izterjavanje prehudo zadelo. Treba bo pa, da naše organizacije z vso močjo skušajo doseči pri ljubljanski mestni občini, da stori kar zahteva stavbeni zakon, da bo mogoče sporne kraje uvrstiti v ljubljanski širši stavbeni okoliš in s tem prizadetim uslužbencem in upokojencem dokončno zagotoviti osebno doklado po I. draginjskem razredu.

Osebna doklada dodeljenih uslužbencev

V našem listu smo v 19. številki z dne 1. oktobra 1939 objavili pojasnilo finančnega ministrstva o osebni dokladi dodeljenih uslužbencev prosvetnega resora. To pojasnilo z dne 27. jul. 1939,

št. 22.456/I, je ugotavljalo, da gre srednješolskim učiteljem (nastavnikom), dodeljenim v službo po § 38., toč. 1. fin. zakona za 1938/39 za prve tri mesece osebna doklada tistega dra-

A. Birabeau:

Nevarna ženska

»Ah, presneta stvar! Ta je pa lepa!« je dejal tistega jutra gospod Clot in list mu je padel iz rok.

Dobrodušni obraz se mu je tako spremenil od razburjenja, da ga kar ni bilo več spoznati. Ne bom poskušal opisati vam gospoda Clota: to bi bilo nemogoče. Tak obraz ima, da bi ga zmeraj oprostili, če bi bil zločinec: okroglo brado, srednje velik nos, navadno čelo. Toda saj ni zločinec, kje neki! Njegovo življenje mineva tako vsakdanje, kakor je njegovo čelo, njegova stremiljenja so tako povprečna, kakor je njegov nos in njegov značaj je tako okrogel, kakor njegova bradica. Brezbarven je in vzbuja zaupanje. Trgovec je, kakršni so bili časih: od očeta do sina. In tako malo podjetej je, le pogledajte, da se ne bavi z ničemer drugim, kakor da kupuje in prodaja ene same vrste blago. In ne, kakor delajo vsi drugi, deset ali dvanaest hkrati... Končno je tudi oženjen, kakor so tudi posamezniki še danes ta dan: reči hočem, da ima ženo, ki ga vodi za roko kakor otroka. Priznajmo, da ima malo tega, kar bi moglo koga osupniti. Ubogi možak, prav sleherno prešernost ali bojevitost pogreša in še nikoli se mu ni zgodilo prav nič izrednega ali nenavadnega.

Vsaj do danes. Kajti danes, glejte jo prigodo! Res, prav res! Gospodu Clotu se je začela okrogla bradica tresti in vsak-

danje čelo se mu je pokrilo z znojem. Le poslušajte, pravkar je bral to strahotno presenetljivo novico: ta ženska, Laura Brichoux, je z grozno krutostjo umorila spečega ljubimca. No torej, ta Laura Brichoux je bila nekoč ljubica gospoda Clota.

Dobrih deset let je že tega in gospod Clot se je samo še nejasno spominjal te dogodivščine. Celo to vest je prebral, ne da bi se bil česa spomnil. Šele na koncu si je dejal: »Laura Brichoux... Laura Brichoux... to ime pa vendar poznam...« In nenadoma je vzklil: »Ah, saj to je vendar Loló...« Nato je drugič prebral, toda s kakšnim povsem novim zanimanjem!

Zamrmral je: »Ah presneta stvar! Ta je pa lepa!...« Še zmerom mu ni popolnoma jasno, kaj čuti. Na vsak način je zelo razburjen. Poskuša si priklicati v spomin to Lauro Brichoux. Le s težavo se mu to posreči: deset let, enajst let, mar ne? In saj je vsa ta dogodivščina sploh trajala le kratek čas, komaj nekaj tednov... Vidi jo ob nekem oknu, kjer šiva... Res, popolnoma jasno vidi obris nagnjene glave, toda obraz mu je ostal še nekam medel. Nobe- nega posebnega spomina ni zapustila v njem. Bila je prijateljica prijateljice nekega tovariša. Razmerje je nastalo po posredovanju. Hodili so v družbi na izlete na deželo, kosila sta skupaj v majhnih gostilnicah... Prigoda se je končala, ker je Clota poslal oče prav takrat v Frankfurt po trgovskih poslih. Spremila ga je na kolodvor in celo malce pojokala, ko je vlak zažvižgal.

Čedna zgodnica, če se natančno premisli. Brez posebnega hrupa in bleska kakor sploh vse zgodbe v Clotovem življenju. Toda zdaj... Ah! — Podrobnosti so strašne: hladnokrvna preračunljivost, silovitost pri izvršitvi zločina in cinično priznanje!... Hm? Ta mala uboga Laurica, ki se je tako jokala tam na kolodvoru...

Občutek posebne vrste je, če si rečeš, da si živel z morilec več dni, več tednov, da si ga tikal, da si spal, naslonjen na njegovo ramo... Ob tej podobi gospoda Clota kar pretrese. Pač, dolge tedne je tako spal, pokojno in zaupljivo, on, ki ima tako otroško globok spanec, in to tesno ob tej morilki! Tedajci prevzame gospoda Clota spoznanje:

»Presneta zadeva, kar dobro sem se izmotal!«

Kdo pa ve? Nepredvidna beseda, nerodna kretnja, pa bi bil tam! Iz ljubosumnosti je umorila ljubimca; kako je zdaj Clot vesel, da je bil vselej mirnega in pokojnega značaja, da mu je dovolj ena ljubica naenkrat. Samo predstavljajte si, da bi se bil vdal kakí priliki in da bi bila Laura to izvedela! Presneta stvar, gospod Clot se nenadoma spomni, da je nagajal Lauri zaradi neke postavne plavolaske, ki je stanovala onstran ulice. Nekega dne ji je poslal, da bi razkačil Lauro, celo nekaj poljubčkov skozi okno. Presneto, kako je bilo to bedasto!

»Ah, pa sem se res dobro izmotal!« si je ponovil.

Toda tako naknadno razburjenje ni niti tako posebno neprijetno. Malce vročice zažiga gospoda Clota ves dan, da se mu zdi, kakor da je ves dan nekam bolje izpolnjen. Zdi se mu, da se je ozračje pisarne kar spremenilo. Sam sebi se zazdi ves drugačen, mnogo važnejši. Uslužbenci se razgovarjajo o krvavi drami in gospod Clot jih posluša z nasmeškom na ustnih — v vzvišenim nasmeškom! Zvečer, po večerji s prijatelji, v kladilnici med samimi moškimi, ko spet govore o Lauri, ne more, da ne bi dejal:

»Prav dobro sem jo poznal... Živela sva nekaj časa skupaj, nekaj let bo tega.«

To je spregovoril nekam odsekano, s pohlavnim glasom, ki je pa le poln ponosa. In to tudi je ponos, zakaj Clota kar privzdiguje občutek zadovoljstva, ker vsi okrog njega vzklkajo, ga presenečeni ogledujejo, ga z zanimanjem, morda celo malo ljubosumno vprašujejo. Vprašujejo ga:

»In ko ste jo poznali, je že bila taka?«

»Ljubosumna? Oh, strahovito! Vsak dan sem imel nastope z njo!«

Zdaj Clot že nič več ne ve, ali se laže ali ne. Ni nobenega dvoma, da je bila Laura mirna in molčeča, toda že začenja iskreno verovati, da je bila njena milina narejena in njen molk grozeč. Sicer pa ne razmišlja mnogo o tem, prepusti se rajši prijetnemu občutku, da ga vsi poslušajo, da je središče vse družbe. Tudi nanj pade nekaj od tega zločinskega bleska, ki ga je skoraj mogoče imenovati slavo.

ginjskega razreda, v katerega spada kraj, kjer so nastavljeni, za čas nad tri mesece pa osebna doklada tistega drag. razreda, v katerega spada mesto ali kraj, kamor so dodeljeni v službo.

Zdaj je pa fin. ministrstvo izdalo novo pojasnilo z dne 29. januarja 1941, štev. 33.521/I, ki se tiče istega predmeta. To pojasnilo je bilo potrebno, ker je v tem vprašanju zavzel državni svet s svojo razsodbo z dne 1. dec. 1940, štev. 24.738, nasprotno stališče, iz naslednjih razlogov:

Po čl. 3. uredbe o osebni in rodbinski dokladi državnih uslužbencev štev. 37.500/I-35 gre uslužbencu, ki se začasno uporablja po službenem poslu izven kraja svojega službovanja, v vsakem primeru osebna doklada tistega drag. razreda, v katerega spada kraj, kjer je uslužbenec nastavljen. Po tem predpisu je torej za prejemanje osebne doklade odločujoč kraj uslužbenčeve stalne nastavitve, ne pa kraj njegovega začasnega službovanja. Predpis čl. 3. uredbe št. 37.500/I-35 izrečno določa izplačilo doklade za tak primer in pri tem ne postavlja nobenih omejitev glede trajanja začasnega službovanja. V § 80. ur. zak. je v prvem stavku predpisano, da drž. uslužbenca izven njegovega službenega kraja ni mogoče uporabiti v službene svrhe dalj od treh mesecev. Toda v drugem stavku istega predpisa je pa rečeno, da so izzeti primeri, kjer to dovoljujejo posebni zakonski predpisi. Tak poseben zakonski predpis je tudi § 33., toč. 1., fin. zakona za 1937/38 oz. § 38., toč. 1.,

fin. zakona za 1938/39. Po teh predpisih je urejeno samo vprašanje glede trajanja začasnega službovanja izven kraja nastavitve, toda niti najmanj ni spremenjen predpis člena 3. uredbe št. 37.500/I-35, ki govori o pravici do osebne doklade uslužbencev, ki se začasno uporabljajo v službenih poslih izven kraja njihove nastavitve.

Oziraje se na spredaj navedene razloge je fin. ministrstvo izdalo sledeče navodilo:

1. Srednješolskim učiteljem, dodeljenim v službo drugim šolam po § 37., toč. 1., fin. zak. za 1937/38 oz. po § 38., toč. 1., fin. zak. za 1938/39 gre za ves čas te službe, računa se od prvega dne meseca, sledečega nastopu nove službe, osebna doklada tistega drag. razreda, v katerega spada kraj, v katerem so postavljeni.

2. Prav tako se določi osebna doklada tudi tistim uslužbencem, ki se dodeljujejo na delo k terensko-tehničnim sekcijam po § 18. zak. o ustroju gradbenega ministrstva, ker ima tudi to dodeljevanje na službo značaj začasne uporabe v službenem poslu izven kraja stalnega službovanja skladno s § 80. ur. zakona.

3. Po tem navodilu je postopati od 1. marca 1941, ko prestane veljati navodilo št. 22.456/I-1939 (ki smo ga objavili svojčas tudi mi).

Glavna kontrola je z odločbo splošne seje št. 11.198 dne 7. februarja 1941 vzela to navodilo brez pripombe na znanje.

razred na sedemrazrednici, dovršen pred 31. oktobrom 1924, ustreza izobrazbi dveh razredov srednje šole, kar daje kvalifikacijo za zvanika po § 10. u. z. 3. Osemletno šolanje s VI. razredom na šestrazrednici ali s V. razredom na petrazrednici, dovršenim do 31. oktobra 1924, ustreza izobrazbi dveh razredov srednje šole. 4. Osemletno šolanje na ostalih ljudskih šolah v Sloveniji do 31. oktobra 1924 ustreza dovršeni osnovni šoli in ne daje šolske kvalifikacije po uradniškem zakonu. 5. Šolanje med vojno je bilo na nekaterih pet-, šest-, sedem- in osemrazrednicah v Sloveniji skrajšano na sedem let. Tako šolanje velja za Slovenijo in samo za šolanje, dokončano pred 31. oktobrom 1924.

Dvakrat na dan? — Jaz bi jo pil kar desetkrat. Seveda mora biti okusno pripravljena. Toda rečem Vam: naše ženske vedó, kako je treba kavu skuhati.

Kolinska
IZREDNO IZDATNA
KVALITETNA CIKORIJA

Pošta je zaradi ljudstva

Iz zagrebškega »Hrvatskega poštarja« prenašamo v prevodu naslednji toplo in iskreno napisani članek, ker pravilno osvetljuje važno poglavje iz našega javnega življenja, o katerem je večkrat slišati med občinstvom docela napačne nazore. Kar je tu napisanega o poštini uslužbencih, bi moglo veljati tudi še za marsikak drug resor.

»Mnogokrat pride do nerodnih nesporazumov med strankami in poštini uslužbenci. V večini primerov je krivda obojestranska. Na eni strani živčnost, na drugi prezaposlenost in prav lahko se izcimi prepir. Je pa neka metoda, ki je preizkušena in daje najlepše uspehe. S to metodo je mogoče ukrotiti tudi najbolj živčno stranko. Ta metoda je — uslužnost, razumevanje in vljudnost.

V neki večji naši vasi na meji Bosne pred svetovno vojno nedelja ni bila dan počitka, ker so kmetje iz vasi, ki so spadale v to občino ozir. bolje, če povem to v našem poštarškem žargonu, ki so spadale v širše dostavno okrožje te pošte, prihajali prav ta dan opraviti svojo krščansko dolžnost, šli v cerkev, kupovali v prodajalni vse, kar so potrebovali, plesali kolo, opravili posle na občini itd.

V vasi sta bili dve cerkvi, rimskokatoliška in pravoslavna. Tako je bil dan poln prometa in vas polna življenja po tednu običajnega dela.

V vas je prišla nova mlada odpravnička, dodeljena za voditeljico pošte, ker je pogodbeni poštar umrl, njegova vdova pa iste ni mogla voditi, ker ni imela potrebne strokovne izobrazbe. Prvi korak v življenju iz domače hiše je težak, še težji pa je, če te čaka starejša tovarišica, ki ti že vnaprej prerokuje, da to ni mogoče obstati. Preveč posla, ljudstvo nedisciplinirano, neurejeni uradni prostori, ni dobre hrane, poštarica neznošna itd. Prva noč je bila težka. Mlada odpravnička misli, da ni drugega izhoda, kakor vrniti se domov, pa naj bo kakor koli. No, na vroče prošnje vdove pokojnega poštarja, ki je bila razumna ženska, je mlada odpravnička ostala. Ker je bila od doma navajena občevati z ljudmi, ji ni bilo težko, takoj spoznati duše ljudstva v tem kraju. Človek med tednom dela, v nedeljo ima čas, da gre na pošto. Toda joj, enajsta je že — pošta se zapre. Popoldne je pošta zaprta. Pa glej, vaški pismonoša je nekemu kmetu dal »recepis«, dobil je pismo od sina iz Amerike. Kaj zdaj? Sede na prag pred zaprtimi poštini

vrati in čaka, če ne bi kdo prišel, ki bi mu pomagal in svetoval.

Dan je bil vroč, oknice na oknih zaprte. Mlada odpravnička pogleda skozi okno, če morda kdo želi oddati pismo ali kupiti znamke. Na stopnicah sedi omenjeni mož.

»Bog ti dal dober dan! Si ti nova poštarica? Kojo mi je dejal, da imam pismo iz Amerike. Na recepis, zamudil sem se, sedem kilometrov je do vasi. Prosim te, ali mi ga moreš dati, da ga vsaj pogledam.« Kako mu ne bi človek pomagal, če vidi tolikšno željo prebrati tisto malo pisemce, ki mu prinaša vesti od otroka iz daljnega kraja. Odpravnička prevzame recepis, ki je predpisno potrjen na občini. Izroči mu pismo, da ne bi mož moral še enkrat prehoditi to poti in da mu ne bi bilo treba pustiti dela na polju.

Ko mu je izročila pismo, pravi mož: »Gospodična, lepo te prosim, preberi mi, kaj mi piše sin. Ne znam brati, pa ne bi hotel, da vsi v vasi izvedo, kaj je v pismu.« Stori, kakor je želel. V pismu so bili tudi dolarji. Možu so solze zalile oči, ko je poslušal pismo in ko je spravil denar. Ganjen se zahvali, kakor to znajo samo dobri ljudje: »Bog ti daj vse dobro! Niso nam hoteli prej tako ob nedeljah dajati pisem, niti nam kaj prebrati. Malo sem se zakasnil, ti si bila pa vendar tako dobra, pa si mi prihranila ponoven trud.«

Takih in podobnih primerov je bila dolga vrsta ves čas, kar je ta odpravnička služila v tem kraju. Razumela je ljudstvo, ljudje so jo pa imeli radi. Ni jim bila nekaj tujega, temveč kakor del njihovega življenja. Večkrat se je zgodilo, da je prišel otrok s košarico lepih jagod, češenj ali kakega drugega sadja pred linico: »Gospa, oče in mati so ti poslali to. Izbrali smo najlepše in prosim te, vzemi. Stori la si očetu uslugo, da si mu hitreje odpravila pismo.« In tako dalje.

Ljudstvo in pošta sta povezana tudi v najbolj oddaljenih vaseh, samo treba je spoznati dušo ljudstva. Treba je ljudstvu pomagati, ker so tudi poštarji nosilci kulture in prosvete. Treba je čutiti z ljudstvom, pa bo tudi ljudstvo z enakim vračalo in nagradilo tudi najmanjšo malenkost, ki se mu stori.

Tako je bilo pred tridesetimi leti, tako naj bo tudi danes. Delati za ljudstvo, ljubiti ljudstvo, pomeni izpolniti svojo življenjsko nalogo. Če bo ljudstvu — kmetu bolje, bo bolje tudi nam vsem.« M. Z.

Uradniško pravo v praksi

Rodbinska doklada ne tvori kosmatega moževega dohodka. Na vprašanje, ali je rodbinska doklada moža všteti v kosmati dohodek, po katerem se omoženi uslužbenec sorazmerno znižuje osebna doklada, je fin. ministrstvo izdalo pojasnilo št. 44.600/I z dne 24. decembra 1940. Po tem pojasnilu se sprejemanje rodbinske doklade ne more vzeti kot reden dohodek, ker rodbinska doklada po zakonu ni izključno navezana na zvanje in položaj in ne teče neprekinjeno in brez vsakršnih omejitev kar naprej, kakor velja to za druge prejemke aktivnih in upokojenih drž. uslužbencev. Zato rodbinska doklada ne tvori dela moževega kosmatega dohodka, ki bi služil kot podlaga za znižanje osebne doklade njegove žene, bo-

diši da je aktivna uslužbenka ali pa upokojenka.

Prispevki fin. kontrole za pokojninski sklad. Da spada v podlago za vplačevanje prispevkov v uradniški pokojninski sklad pri uradnikih in zvaničnikih finančne kontrole tudi službena doklada, ustanovljena s § 9. uredbe o spremembah in spopolnitvah zakona o organizaciji fin. kontrole, je odločilo fin. ministrstvo. V tej odločbi z dne 25. oktobra 1940, št. 36.518/I, je ministrstvo izreklo, da spada ta službena doklada med prejemke po 2. odst. § 136. u. z. in sicer po predpisih § 124. u. z., ki govori o vračunanju položajne doklade za pokojnino. Zato se mora pobirati uradnikom fin. kontrole 5% mesečni prispevek od plače, položajne doklade in službene doklade, zvanikom pa od plače in službene doklade. — Temu navodilu je pritrdila splošna seja glavne kontrole dne 19. oktobra 1940 pod št. 143.420.

Čin ljudskih šol. Glavni prosvetni svet je na rednem sestanku dne 8. julija 1939 pod S. št. 983 sklenil glede čina ljudskih šol v Sloveniji in sicer šol, dovršenih do 31. oktobra 1924, tole: 1. Osemletno šolanje z VIII. razredom na ljudski šoli osemrazrednici ali s VII. razredom na sedemrazrednici (če so imele te šole čim štirirazredne oz. trirazredne meščanske šole) — ustreza izobrazbi dovršene nepopolne srednje šole, kar daje šolsko usposobljenost za uradniška zvanja po § 45., odst. 1., ur. zak. 2. Sedmi ali šesti razred na osemrazrednici ali šesti

to je res Laura, vsa mila in rahlo smehljajoča se. Hinavka! S kretnjo jo pozove, naj spregovori, zakaj ni si gotov, ali bi mogel iztisniti kak glas.

»Vidim, da ste me spoznali.« pravi ona. »Vidim tudi, da ste ganjeni. Ah, to mi bo olajšalo prošnjo, ki jo imam...«

In poprosi ga za denar, za majhno vsoto, ker je prav na koncu. Spomnila se je nanj, ker ni pozabila, kako zelo sta se rada imela nekoč. Saj ji ne bo odrekel, kajne? — Ne? ne — nič ji ne bo odrekel, že podpisuje ček. Toda ko iztegne roko, da ji ga izroči, si le drzne vprašati čisto po tihem:

»Torej so vas... torej so vas le izpustili...«

Ona polglasno, toda bolešno vzdikne: »Ah, mislili ste torej... Vi!... Tudi vi!... Saj prav zato sem brez dela; samo zato, ker mi je natančno tako ime kakor tisti Lauri Brichoux, me imajo vsi za morilko. Ampak da ste vi, ki ste me vendar tako dobro poznali, da ste me tudi vi imeli za sposobno, storiti kaj takega...! Ah...!«

In sklone glavo prav tako, kakor kadar je šivala ob oknu. Clot jo zdaj še natančneje spozna. Siloma zapre priprti predal, kjer leži pripravljen samokres. In z glasom, v katerem Laura vsa presenečena nenadoma začuti sovraštvo in jezo, ji reče in pomoli ček:

»Tu, vzemite in kar odidite! Toda to je prvič in zadnjikrat, da veste, zakaj po pravici povedano, kar se veselja tiče, ki sem ga užil z vami...«

KRASNE ZAVESE
v raznih barvah in vzorcih
ter širinah nudi trdka

ROBERT GOLI
LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA UL. 3

Gospod Clot se čuti slavnega. Hodi z visoko zravnano glavo. Ne da bi si bil sam priznal, malce se je sramoval zaradi svojega prepokojnega življenja. Kadar ga je spomin popeljal v minulo, ni našel tam ničesar važnega: zdaj, zdaj bo tam našel zmerom kaj. Njegov oče mu je stalno, brez prestanka ponavljal: »Ko so me predstavili cesarju...« On bo lahko govoril: »Tiste čase, ko sem živel s proslulo Lauro Brichoux...«

Slišite, celo gospa Clotova je začutila nasledke vsega tega. Slišala je govorice in seveda tudi vso moževno dogodivščino. Vprašala ga je, če je vse to res. Zmignila je z rameni in dejala: »To je pa res lepa zgodba!« Toda navzlic vsemu od tega časa ravna z njim mnogo obzirneje.

Tedajci je nekega dne prinesel pisarniški sluga g. Clotu v pismu posetnico. Ne-ka dama nujno želi, da jo sprejme.

»Laura Brichoux.«

Ona! Pa tod! Torej ni več v ječi? In kaj vendar hoče od njega? Gospod Clot bi je najrajši ne sprejel. Toda ali je to pametno s tako žensko?

»Pripeljite damo v sobo. Toda ne odstranite se predaleč. In ob najmanjšem sumljivem šumu takoj pritecite, ste razumeli?«

Kaj vendar hoče od njega? Ostal bo v senci, med njima bo široki pisalnik in v priprtem predalu leži samokres, pripravljen in že nabit.

Neznatna postava vstopi, bolje bi bilo reči, se priplazi. Clot jo pri priči spozna:

Državno pravobranilstvo in zastopanje uslužbencev. Z uredbo M. S. št. 166 z dne 3. febr. 1941 je bil dopolnjen zakon o državnem pravobranilstvu z dne 15. julija 1934. Po spopolnitvi § 3. nav. zakona odslej drž. pravobranilstvo v pravih tretjih oseb proti drž. uslužbencem in državi za povrnitev škode, ki jim je bila storjena z nezakonitim ali nepravilnim ravnanjem drž. uslužbencev v izvrševanju službe, lahko prevzame tudi zastopstvo tistega uslužbenca po njegovi prošnji in potem ko je zaslalo njegova nadrejena oblastva in potem, ko je to vnaprej odobrilo vrhovno državno pravobranilstvo. O tem mora obvestiti sodišče, ko za tistega uslužbenca stori prvi pravdni čin. V teku pravde more drž. pravobranilstvo zastopanje tudi odpovedati v smislu § 138. zakona o civ. postopku. Državno pravobranilstvo more prevzeti zagovor takih oseb tudi pred kazenskimi sodišči, če spozna, da bi oprostitev prizadetega kazenske odgovornosti mogla vplivati na gmočno odgovornost države v zvezi s tem kazenskim dejanjem. — Te spremembe morejo postati za marsikatero drž. uslužbenca izredno velikega pomena, zlasti kadar gre za pravde proti uslužbencem, ki jih vlagajo posamezniki iz gole škodoželjnosti in nagajivosti. S pravilnim uporabljanjem navedene zakonske določbe je mogoče uslužbenca rešiti velike, časih nepopravljive gmočne škode.

Prispevki za tiskovni sklad. Za tiskovni sklad »Našega glasa« so poslali zadnji čas prispevke naslednji naročniki: g. Kajetan Premrov, strešina sodišča v Kamniku 100 Din (za dobljene informacije od uredništva), g. dr. Fran Ogrin, ban. svetnik v Ljubljani 20 Din, g. Janko Puncer, sreski tajnik v Murski Soboti 10 Din, g. Josip Simerl, višji sod. oficijal in gđ. Kristina Smolnikar, sodna uradnica, oba v Šoštanju.

po 5 Din. Vsem darovalcem se za prispevke tiskovnemu skladu zahvaljuje — uprava.

Pozor na nove poštno pristojbine. S 1. aprilom so zvišane nekatere poštno pristojbine. Odslej je plačati za navadno pismo v krajevnem prometu 1,50 Din, v medkrajevnem prometu pa 2 Din. Za pisma, težka od 20 do 50 g, po 3 Din itd. Zaprte dopisnice (zalepke) se morajo frankirati kakor pisma, za navadne odprte dopisnice je pa ostala pristojbina nespremenjena. Zvišala se je tudi pristojbina za priporočene pošiljke in znaša odslej 5 Din. Za sprejem paketa na pošti je odslej plačati 7 Din, na domu prejemnika pa 10 Din. Druga zvišanja se tičejo pošilk, ki so manj v rabi.

Prejemki banovinskih uslužbencev ob vojni. Izšla je uredba ministrskega sveta o izplačevanju prejemkov banovinskim plačevancem ob mobilizaciji in vojni. Po tej uredbi se izplačujejo aktivnim in upokojenim banovinskim uslužbencem oz. njihovim družinam prejemki po pogojih uredbe, ki velja za izplačevanje državnim uslužbencem ob vojni oz. mobilizaciji. Način izplačevanja bo predpisal finančni minister, prav tako način obračunavanja.

Pripraviška šola finančne kontrole. Izšel je pravilnik o organizaciji pripravniške šole zvaničnikov fin. kontrole v Beogradu. Šola je pod neposrednim nadzorom oddelka za fin. kontrolo finančnega ministrstva. Šola vodi poseben upravnik, ki je predstojnik vseh organov v šoli in je odgovoren za pravilno poslovanje. Nadaljnji predpisi urejajo hišni red šole in vsebujejo tudi nekatera poročila o predmetih, ki se v šoli poučujejo.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

Upokojenec

Zahteve somborskih upokojencev. Na zadnjem obćnem zboru Združenja drž. upokojencev za donavsko banovino v Somboru so ugotovili, da je organizacija zahtevala, naj se upokojenci oproste plačevanja kuluka in naj se odpravi določba, da doklade ne pripadajo upokojencem, ki nimajo 30 službenih let in ki imajo več kot 3000, 2500 oz. 1500 Din postranskih dohodkov na mesec. V prihodnje bo pa društvo skušalo doseči, da se v dosedanem uradniškem zakonu odpravi § 124., ki določa, da se položajna doklada upošteva za pokojnino šele po 20 službenih letih. Po službeni dolžnosti naj se prične vsakemu na novo upokojencu uslužbencu izplačevati takoj predjem v višini dveh tretjin zadnjih prejemkov. Odpravi naj se § 147. u. z. oz. tako spremeni, da bo vlagateljova žena dobila rodb. pokojnino samo tedaj, če je z možem živela do smrti v skupnem gospodinjstvu. Omeji nas se tudi pravica otrok do rodbinske pokojnine, ki naj se prizna vdovam, ki so se omožile z upokojenci, sa-

mo tedaj, če so vsaj 10-let mlajše od moža in če so z možem živlele v zakonu vsaj leto dni.

Zborovanje dalmatinskih upokojencev. Nedavno so v Splitu zborovali drž. upokojenci, združeni v »Banovinskem udruženju drž. umirovljenika Primorske banovine«. Društvo ima približno 600 članov, kar je sorazmerno s celotnim številom upokojencev na ozemlju splitske izpostave banske oblasti zelo malo. Vseh upokojencev v nekdanji Dalmaciji je namreč nad 5000. Organizacija je izročila finančnemu ministru razne spomence, med drugim za izenačenje vseh upokojencev, potem pa tudi prošnjo, naj se odpravi omejitev dopuščenih postranskih dohodkov za upokojence. Društvo ima tudi posmrtni sklad, ki je lani za 8 primerov smrti izplačal 15.290 Din. Za predsednika je bil izvoljen prof. Klavdij Barbetti. Zaradi spremenjenih razmer se bo društvo odslej imenovalo: »Društvo drž. i samoupravnih umirovljenika izpostave banske vlasti v Splitu«.

Zadružne vesti

Sprejemanje novih zadružnikov. Nabavljajna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani, Vodnikov trg 5, je zaradi izrednih razmer bila primorana skleniti, da zaenkrat ne sprejme nobenega novega člana, dokler se gospodarski položaj ne izboljša. Izjemoma bo sprejemala kot člane samo tiste javne uslužbenke, ki bi bili premeščeni od drugod v Ljubljano, toda tudi te samo tedaj, če so bili na svojem prejšnjem službenem mestu že včlanjeni v tamkajšnjih nabavljajnih zadrugah, če je bilo to sploh mogoče. Ta sklep je posledica okolištin, da tudi naša ljubljanska nabavljajna zadruga dobiva toliko blaga od tovarn oz. veletrgovcev in prehranjevalnih zavodov, kolikor ga je redoma prejemale in razdeljevala svojim članom pred 1. septembrom 1939. Zato za nove člane nima dovolj blaga na razpolago.

Učiteljska samopomoč v Ljubljani. Redni obćni zbor te zadruge bo v nedeljo, dne 6. aprila, v Celju. Zborovanje se začne ob 9. uri in sicer na prvi deški ljudski šoli v Celju.

O »odcepitvi« hrvatskih zadrug. Zveza nabavljajnih zadrug drž. uslužbencev v Beogradu je izdala tole pojasnilo: Spričo ročil v dnevnikih in raznih vestih, ki se raznašajo v javnosti o nekaki razcepitvi Zveze nab. zadrug drž. uslužbencev izjavljajo zaradi pravilne obvestitve vseh zadružnikov — javnih uslužbencev in javnosti sploh — odbor Zveze in zastopniki njenih članic zadrug s področja banovine Hrvatske tole: »V naših zadružnih vrstah ni nikoli nihče niti pomislil na kako razcepitve ali razdružitev. Delalo se je in se še dela samo za preureditev Zveze same, oziraje se na

potrebe zadružnega gibanja javnih uslužbencev in delavev, a zlasti oziraje se na potrebe nabavljajnih zadrug, vse z namenom, da se delovanje Zveze in njenih zadrug stori čim uspešnejše. V tej smeri so bili v popolnem soglasju sprejeti potrebni sklepi za notranjo poslovno preureditev Zveze, upoštevaje posebne potrebe naših

zadrug v banovini Hrvatski. Po teh sklepih se ustanavlja v Zagrebu poslovna zveza za področje banovine Hrvatske, ki bo ostala v članstvu Zveze nab. zadrug drž. uslužbencev v Beogradu in ki bo kot njen poslovni organ skupno in sporazumno delala, da se dosežejo cilji zadružnega gibanja drž. uslužbencev.

Nove knjige in listi

Sušćeva knjiga »Neposredni davki«, II. izdaja. Kakor smo zvedeli s poučene strani, se je nova izdaja knjige »Neposredni davki«, ki jo je priredil g. banski fin. načelnik v p. Sušć Stefan v prečiščnem, razširjenem in komentiranem besedilu, zaradi tiskarskih tehničnih težkoč (vpoklic stavcev na orožne vaje) nekoliko zakasnila in bo izšla v drugi polovici meseca aprila t. l. Ta zakasnitev pa bo knjigi le v korist, ker bo omogočila, da bodo prevzete vanjo tudi vse spremembe in dopolnitve zakonskih določb, kar jih bo vseboval novi finančni zakon oziroma proračunska uredba za mesec april—december 1941, kakor tudi ostale normativne določbe, ki bodo izšle do dotiska knjige.

»Majke za zdravlje djece«. Prejeli smo brošuro, ki je tretji zvezek »Male knjižnice« Seljačke sloge in stane en dinar. Knji-

žica je namenjena hrvatskim kmetским ženam in v poljudni obliki obravnava vsa vprašanja, ki so v zvezi z rojstvom in nego otrok. Brošura vsebuje sestavke treh preprostih kmetic in zdravniške nasvete znanih zdravstvenih organizatorjev iz Zagreba. Namenjena je hrvatski kmetiski ženi, ki je v mnogih primerih še pod vplivom nazadnjaških in zastarelih stoletnih običajev. Knjižica je tudi ilustrirana in bo gotovo dosegla uspeh, saj je pisana prav iz ljudstva za ljudstvo. — Od Seljačke sloge v Zagrebu smo hkrati prejeli tudi Popis knjiga, ki jih je izdala ali jih priporočila ustanova, med katerimi so mnoge zanimive obravnave gospodarskega, narodopisnega in vzgojnega značaja. Brošura objavlja tudi razpis nagrad za najboljše obravnave o raznih narodnogospodarskih, vzgojnih in drugih aktualnih vprašanjih.

Zdravstvo

Kako naj se obćuje z bolniki

Slavni kirurg in vseučiliški profesor Eiselberg je svoji zanimivi avtobiografiji pridelal nekatere poljudno pisane črtice in spise obće medicinske veljave, ki so deloma tudi za nas zanimive in veljavne. Torej naj z eno ali drugo seznanimo tudi naše čitatelje.

Za danes naj priobčimo kratak spis, kako se obćuje z bolniki. — Eiselberg poudarja, da bodi zdravnik z bolnikom vedno dobitljiv, nikdar žaljiv, zadirčen ali posmehljiv. V deklici, ki je postala nezakonska mati, naj vidi samo porodnico in bodi njej in otroku pomagalec. Eiselberg poudarja, da mu je bilo načelo tako v konsultacijah kakor na kliniki, opušćati vsako nevljudno besedo in le takrat govoriti bolj odločno in strogo, ako je bolnik vsako tolažbo zavračal.

Koncem osemdesetih let, ko je bil drugi Billrothov asistent, so ga nko noč zbudili v njegovi mali stanovanjski sobi obće bolnice, da naj hitro gre v sekijsko dvorano sodnozdravniškega instituta. Sluga, ki je bil zaradi težkega pregreška odpušćen, je poskusil samomor, ki naj bi vzbudil senzacijo. Vleget se je na marmornato ploščo sekijske mize ter si z dolgim sekijskim nožem skušal nekajkrat zabosti osrće, a prizadeval si je le neznatno rano — in bil nadalje zadržan od tovariša.

Eiselberg je takoj pohitel tja. Sluga je bil razburjen in kričal na tovariša, naj mu da nož nazaj, ker se hoće ugonobiti. —

Eiselberg ga je prijazno nagovarjal, naj miruje, ker bo takoj prenesen na kirurško kliniko in ondi obvezan. A vse besede so bile zaman; vedno bolj je kričal. Tedaj mu je Eiselberg vpičlo vseh rek: »Sram vas bodi, vedno ste bili navzoči pri sekijskih in pomagali pri njih, zdaj se pa niste znali prav zabosti v srce.« Te besede so imele nepričakovan uspeh. Umaknil je in se pustil mirno obvezati za silo ter na nosilnici prenesti na kliniko. Površna rana se je v kratkem zacelila in bil je še vrsto let zdrav in delaven.

Dobrovoljna šala je imela večji uspeh, kakor bi ga mogel doseči najstrožji ukor, dasi je tudi šala bila izrečena v precej osorni obliki.

Dvojčki so v človeškem rodu razmeroma pogosti: na 80 navadnih porodov pride 1 z dvojčki. Redkejši so trojčki (eden na 6400 navadnih porodov), še redkejši pa so četvorčki (eden na 512.000 porodov). Rojstev petorčkov je bilo doslej opisanih okrog 30, šestorčkov pa dvojje. Slednji obćajno niso sposobni za življenje, petorčki, četvorčki in trojčki le redko. Navadno je eden dvojčkov krepak, drugi pa slab ali celo nesposoben za življenje.

Saharin je 55krat slajši od sahoroze — repnega sladkorja. Kemijska sestava saharina je taka, da ne da organizmu absolutno nikake hranilne vrednosti.

(Iz »Zdravja«)

Uspehi zadružnega dela

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Iz poročila nadzornega odbora je videti, da je bilo nadzorstvo razdeljeno med člane tega odbora in sicer glede knjigovodstva in gospodarstva. Nadzorstvo je večkrat podrobno pregledalo denarni promet, preizkusilo blagajno in knjige, primerjalo priloge in izpiske ter ugotovilo pravilno poslovanje. Tudi je pregledal nadz. odbor večkrat zalogo blaga, nadzoroval razvažanje istega, se zanimal za primernost cen in sodeloval pri letnem popisu inventarja in blaga. Nadzorni odbor je imel šest sej, revizorja sta izvršila pet napovedanih pregledov blagajne, pri

tem pa ugotovila popolno pravilnost poslov. Kreditiranje se je zelo pazljivo nadzorovalo, ker je treba gledati, da se itak skromna glavnica ne zmanjšuje. Zato je nadzorni odbor predlagal razrešnico upravnemu odboru s pohvalo.

Ze iz povedanega je videti, da je vodstvo zadruge v minulemu letu storilo vse, da prebrodi težave, ki so jih rodile izjemne razmere, ki pa vendar niso mogle preprečiti kar zadovoljivega uspeha lanskega poslovanja. — O podrobnem bomo pa, kakor rečeno, prihodnjič poročali.

Kralj. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIĆ Telef. 2673
LJUBLJANA DELIKATESE
Skrbna postrežba! SPECERIJA Najnižje cene
Sveže blago!

Priporočamo tvrdko
M. TIČAR
LJUBLJANA
za nakup pisarniških
in šolskih potrebšćin

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ
Kreditna zadruga državnih uslužbencev z o. j.
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruga državnih uslužbencev v Jugoslaviji,
ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681.
Tel. 3413. Daje le svojim članom posojila največ do 10.000 din
po 7 % proti zasnambi na plačo na prvem mestu in poroštvu.

MANUFAKTURNA TRGOVINA
ABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 3
TELEFON 27-91
Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode
in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini.
Krasna zaloga zastorov in preproč (pliš, tapestri itd). Puh,
perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz
prvovrstnih angleških in čeških tovarn.

Rabite pisarniške potrebšćine, pisemski papir, svinćnike, nalivna peresa, avtomatične svinćnike, obrnite se do KNJIGARNE UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI. Če Vam je priroćnejše, pojdite v njeno PODRUŽNICO V MARIBORU ALI CELJU.

KROJAŠKI
ATELJE
Fran Iglič
LJUBLJANA - PRAŽAKOVA ULICA
Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Izdeluje se za
dame in gospode
po najnovejših
krojih. Lastna
zaloga modnega
blaga.